

๒๕/๑๖/๖๖ นร. 3

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๒๐๒/ ๗๗๗๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 1/7

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๑๐๐

๒๖

พฤษภาคม ๒๕๓๔

เรื่อง การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ด่วนมาก

ที่ นร(สพง.๑)๒๕๔๐/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๔

ตามที่ได้เสนอมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเกี่ยวกับเรื่อง
การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๔ อนุมัติและ
ให้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โฉนดแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้าย
ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายพทอ เองเจริญ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

21 พ.ค. 2534

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๒๕๒๔๔๔

ผอ.กปร.....
พร.ผอ.กปร..... 21 พค 34
พน.ผ..... (11 พค ๒๕๓๔)
พน.ง..... ๒๕/๑๖/๖๖ 34
วิเสธารพ/บริหาร/ธุรการ.....
จนท.พิมพ์/ทวน.....

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๒๐๒/ว(ล) ๑๑๑๑๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒

พฤษภาคม ๒๕๓๔

เรื่อง การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

เรียน รัฐ-นร. (นายไพจิตรฯ, นายมีชัยฯ.) กค. พณ. มท. อก. มอ. -สงป.

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ กวณมาก
ที่ นร (สพง..๑) ๒๕๔๐/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๔

ด้วยคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติได้เสนอมติคณะกรรมการ ฯ
เกี่ยวกับเรื่อง การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี
ความละเอียดครบถ้วนตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔ อนุมัติและ
ให้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

จึงเรียนยืนยันมา จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

~

(นายณพคุณ เสงเจริญ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๒๔๒๕๔๔๔

ดล. กปร.....
ดล. พอ. กปร. ๒๑ พค ๓๔
ทพ. (พท. พอ. กปร.)
ทพ. ๒๑ พค ๓๔
วิเลต/บริหาร/บริหาร
จนท. พิมพ์/พิมพ์.....

ด่วนมาก

เอกสารประกอบเรื่องในระเบียบวาระเพื่อทราบ

บันทึกข้อความ

ครั้งที่ ๑๑ / ๓๕ ของชุดที่ ๕๖ ของ ๕๖

ส่วนราชการ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ โทร. 2829027-31

ที่ นร(สพง.1) 2540 / 2534 วันที่ ๖ พฤษภาคม 2534

เรื่อง การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

ผ่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายไพจิตร เอื้อทวีกุล)

อนึ่งการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติครั้งที่ 4/2534 (ครั้งที่ 29) เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2534 ที่ประชุมได้พิจารณาข้อเสนอของคณะกรรมการนโยบายปิโตรเลียมเรื่อง การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง (ดังรายละเอียดในเอกสารแนบ) โดยมีมติดังนี้

1. อนุมัติให้ดำเนินการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและอนุมัติในหลักการแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินการ (ดังรายละเอียดในเอกสารแนบ) โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายไพจิตร เอื้อทวีกุล) รับผิดชอบดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว
2. ให้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการกำกับการปรับราคาน้ำมันโดยให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายไพจิตร เอื้อทวีกุล) เป็นประธานคณะกรรมการฯ และให้เลขานุการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เป็นรองประธานคณะกรรมการฯ
3. มอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย วีระไวทยะ) รับผิดชอบดำเนินการทางด้านประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติและนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและถือเป็นมติคณะรัฐมนตรีต่อไปด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ในรพ. พล.ม.

นพ. ๑๐๕ น. ๑๐๕ ค. ๑๐๕

๑๐๕

๑ พ.ค. ๓๔

TH. N. 451

๑๐๕ ๓๐

17.00.

๑๐๕ ๓๐ ๑๐๕ ๓๐

๑๐๕ ๓๐ ๑๐๕ ๓๐

๑๐๕ ๓๐ ๑๐๕ ๓๐

๑๐๕ ๓๐ ๑๐๕ ๓๐

๑๐๕ ๓๐

๑๐๕ ๓๐

(นายนิสิฐ ภัคเกษม)

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

๑๐๕ ๓๐ ๑๐๕ ๓๐

๑๐๕ ๓๐

๑๐๕ ๓๐

ความมาก

บันทึกข้อความ

3/7

ส่วนราชการ... คณะอนุกรรมการนโยบายปิโตรเลียม โทร. 2829027-31

ที่... นร(สพง.2) 3344 /2534 วันที่... 30 เมษายน 2534

เรื่อง... การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

ตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ได้กำหนดให้มีการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และในช่วง 4 ปีที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการตามทิศทางนี้เพื่อให้ตลาดน้ำมันมีสภาพพร้อมต่อการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันมาโดยตลอดนั้น บัดนี้คณะอนุกรรมการนโยบายปิโตรเลียมเห็นว่าถึงเวลาอันสมควรแล้วที่จะดำเนินการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง จึงได้จัดทำรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการขึ้น ดังที่ปรากฏในสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยพอสรุปเหตุผล แนวทางและขั้นตอนในการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันได้ดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมในการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมัน จะทำให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริงทางเศรษฐกิจศาสตร์มากขึ้น ทำให้มีการใช้น้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างประหยัด อีกทั้งยังเป็นการยกเลิกกำหนดราคาน้ำมันออกจากตลาดสินค้าทางการเมืองอย่างแท้จริงด้วย ในขณะนี้ตลาดน้ำมันในประเทศไทยอยู่ในสภาพที่พร้อมต่อการยกเลิกการควบคุมราคา ด้วยเหตุผลดังนี้

1.1 สภาพการแข่งขันในตลาดน้ำมันในปัจจุบันอยู่ในระดับสูง แม้ว่าค่าการตลาดของผู้ค้าน้ำมันในบางท้องที่จะต้องเพิ่มขึ้นบ้างก็ตาม เพราะไม่มีการเพิ่มค่าการตลาดมาเป็นเวลากว่า 5 ปีแล้ว ในขณะที่ต้นทุนได้สูงขึ้นมาก การแข่งขันในตลาดน้ำมันที่อยู่ในระดับสูงนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากมาตรการต่าง ๆ ที่ได้มีการดำเนินการในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ดังนี้

(1) การผ่อนคลายการควบคุมการนำเข้า ได้มีการยกเลิกการควบคุมการนำเข้าน้ำมันเบนซิน ก๊าซ และดีเซล ทำให้ผู้ค้าน้ำมันมีแหล่งจัดหาอย่างกว้างขวาง ทั้งภายในและจากภายนอกประเทศ ทำให้โรงกลั่นน้ำมันในประเทศต้องปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะแข่งขันกับผลิตภัณฑ์น้ำมันที่นำเข้าจากสิงคโปร์ และเป็นการลดอำนาจการผูกขาดของโรงกลั่นน้ำมันทั้ง 3 แห่งในระดับค้าส่งอีกด้วย ในปัจจุบันมีเพียงก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่ยังมีการจัดสรรปริมาณนำเข้า

(2) การส่งเสริมผู้ค้าน้ำมันรายใหม่ ได้มีการปรับปรุงเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 6 และมีการเริ่มออกใบอนุญาตอีกครั้งตั้งแต่ต้นปี 2532 เป็นต้นมา ประกอบกับรัฐได้กำหนดให้โรงกลั่นบางจากเป็นผู้จัดหาน้ำมันให้แก่ผู้ค้ารายเล็ก เพื่อให้ผู้ค้ารายเล็กมีแหล่งซื้อน้ำมันภายในประเทศที่แน่นอนและสม่ำเสมอ และมีโอกาสเติบโตเป็นผู้ค้าน้ำมันขนาดกลางได้ การดำเนินการดังกล่าวประสบความสำเร็จมาก ดังจะเห็นได้ว่านอกเหนือจากผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ 4 ราย (ปตท. เอสโซ่ เชลล์ คาลเท็กซ์) แล้ว ในปัจจุบันมีผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 6 รายเล็กที่เป็นบริษัทไทย จำนวน 11 ราย และบริษัทข้ามชาติที่เริ่มเข้ามาประกอบกิจการในประเทศไทยอีก 3 ราย (ได้แก่ Mobil ๘8 และ BP) ซึ่งในปัจจุบันมีส่วนแบ่งของตลาดประมาณ 10% นอกจากนี้ยังมีผู้ค้าส่ง และ jobber อีกเป็นจำนวนมากที่เป็นกลไกสำคัญให้ตลาดน้ำมันมีการแข่งขันสูง

(3) จำนวนสถานีบริการน้ำมันมีมากขึ้น และมีการกระจายสถานีบริการน้ำมันไปสู่ส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนมาก โดยในปัจจุบันมีสถานีบริการทั่วประเทศกว่า 3,400 แห่ง โดยร้อยละ 30 เป็นสถานีบริการของ ปตท. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะในท้องที่ห่างไกลมีการกระจายสถานีบริการของ ปตท. ออกไปเป็นจำนวนมาก ส่วนในท้องที่ ๆ ไม่มีสถานีบริการน้ำมันก็ได้มีการกระจายปั๊มหลอดแก้วออกไปทั่วทุกแห่งโดยทั้ง ปตท. และบริษัทบางจากฯ ได้เข้ามาส่งเสริมในเรื่องนี้โดยตรง และนอกจากนี้ก็ได้มีการกำหนดให้แก่ไขกฎเกณฑ์การตั้งสถานีบริการน้ำมันเพื่อจูงใจให้มีการตั้งสถานีบริการมากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค และแก้ไขกฎเกณฑ์ที่ไม่จำเป็น (ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อความปลอดภัย) เพื่อลดต้นทุนของผู้ประกอบการ คาดว่ากรมโยธาธิการจะประกาศใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวในเร็ว ๆ นี้

1.2 ราคาน้ำมันในตลาดโลกลดลงมาก โดยในปัจจุบันมีการเก็บเงินเข้ากองทุนในระดับที่ค่อนข้างสูง คือ 2.0 บาท/ลิตร สำหรับน้ำมันเบนซิน 2.0 บาท/ลิตร สำหรับน้ำมันก๊าด 1.55 บาท/ลิตร สำหรับน้ำมันดีเซล 0.40 บาท/ลิตร สำหรับน้ำมันเตา มีผลทำให้เงินไหลเข้ากองทุนน้ำมันในระดับ 70 ล้านบาท/วัน ดังนั้นหาก

มีการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันแล้ว ราคาขายปลีกจะลดลงมาก (แม้ว่าในบางท้องที่ค่าการตลาดจะเพิ่มขึ้นบ้างก็ตาม) จึงเป็นโอกาสที่ดีที่จะดำเนินการยกเลิกการควบคุมราคา เพราะจะเป็นที่ยอมรับของประชาชน

1.3 ประชาชนมีความเข้าใจดีขึ้นเกี่ยวกับการกำหนดราคาน้ำมัน ตั้งแต่สิงหาคม 2533 เป็นต้นมาได้มีการกำหนดสูตรการกำหนดราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงขึ้น อันเป็นความพยายามในการแยกการกำหนดราคาน้ำมันออกจากการตัดสินใจทางด้านการเมือง ซึ่งเมื่อประกอบกับวิกฤตการณ์น้ำมันครั้งที่ 3 ที่เป็นผลมาจากการหยุดยุดโดยอิรัก ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจมากขึ้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศไทยกับราคาน้ำมันในตลาดโลก จึงเป็นโอกาสดีที่จะมีการดำเนินตามทิศทางนี้ต่อไป เพื่อแยกความผูกพันทางด้านการเมืองออกจากราคาน้ำมันอย่างแท้จริง

2. แนวทางและขั้นตอนในการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ควรดำเนินการเป็น 2 ส่วนคือ

- ส่วนที่ 1 การยกเลิกการควบคุมราคาขายปลีกโดยระบบ "กึ่งลอยตัว"
- ส่วนที่ 2 การนำระบบ "ลอยตัวเต็มที่" มาใช้ (ในระยะปานกลาง)

2.1 ส่วนที่ 1 : การยกเลิกการควบคุมราคาขายปลีกโดยระบบ "กึ่งลอยตัว" คือ การยกเลิกการกำหนดราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน กทม. และในท้องที่อื่นที่มั่นใจว่าจะไม่มีการ "ขายในราคาที่เกินสมควร" การยกเลิกการควบคุมราคาขายปลีกจะทำให้ค่าการตลาด "ลอยตัว" โดยยังคงมีการกำหนดราคา ณ โรงกลั่นและเงินกองทุนตามวิธีการปัจจุบัน และคณะกรรมการกำกับการปรับราคาน้ำมันยังคงเป็นผู้กำหนดราคา "ขายส่งหน้าโรงกลั่น" ตามกลไกของสูตรราคา โดยจะดำเนินการพร้อมกับการลดราคาขายส่ง เพื่อให้ราคาขายปลีก "ลอยลง" ตามกลไกตลาด ซึ่งจะทำให้การยกเลิกการควบคุมราคาเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

เมื่อได้มีการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันแล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงราคาขายส่งบ่อยขึ้น ซึ่งจะมีผลให้ราคาขายปลีกเปลี่ยนแปลงด้วยแต่จะให้การเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งอยู่ในระดับต่ำ ผู้ค้าน้ำมันจะเป็นผู้ประกาศการเปลี่ยนแปลงราคาขายปลีก

การดำเนินการในส่วนนี้ควรดำเนินการได้พร้อมกันทุกผลิตภัณฑ์ ยกเว้นก๊าซหุงต้ม ซึ่งยังต้องมีการควบคุมราคาขายปลีกไว้ก่อนจนกว่าจะมีการปรับโครงสร้างตลาดให้มีการแข่งขันกันมากขึ้น

2.2 ส่วนที่ 2 : ระบบ "ลอยตัวเต็มที" การนำระบบ "ลอยตัวเต็มที" มาใช้คือ การยกเลิกการกำหนดราคา ณ โรงกลั่นและราคานำเข้า และลดบทบาทของกองทุนน้ำมันให้เหลือน้อยที่สุด การดำเนินการในส่วนนี้จะเกิดขึ้นเมื่อระบบ "กึ่งลอยตัว" ในส่วนที่ 1 ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ หลังจากดำเนินการตามส่วนที่ 1 แล้วระยะหนึ่ง และพบว่าผู้ใช้เคยชินกับการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันบ่อยครั้ง ก็ควรดำเนินการค่อย ๆ ลดบทบาทของกองทุนน้ำมันเพื่อให้ราคาขายส่งเปลี่ยนแปลงไปตามราคา ณ โรงกลั่นมากขึ้น จนในที่สุดก็จะยกเลิกการประกาศราคา ณ โรงกลั่นและราคานำเข้า เพื่อนำไปสู่การลอยตัวราคาน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างสมบูรณ์ต่อไป

อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างโรงกลั่นในประเทศกับโรงกลั่นในต่างประเทศ รัฐควรต้องกำหนดภาษีสำหรับผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าให้สูงกว่าผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศ ความแตกต่างนี้ (Surcharge) จะสะท้อนถึงความเสี่ยงเปรียบของโรงกลั่นในประเทศเมื่อเทียบกับโรงกลั่นในต่างประเทศ อันเป็นผลมาจากกฎเกณฑ์หรือระบบภาษีของรัฐ (เช่น เงินผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษที่เก็บจากโรงกลั่น)

การดำเนินการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันนั้น พอแยกได้เป็น 4 ขั้นตอน

- . ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 3 สัปดาห์
- . ขั้นตอนที่ 2 การยกเลิกการควบคุมราคาในครั้งแรก ใช้เวลา 1 สัปดาห์
- . ขั้นตอนที่ 3 การติดตามผลการดำเนินการและการปล่อยให้ราคาขายปลีกเปลี่ยนแปลงไปตามราคาตลาดโลกมากขึ้น
- . ขั้นตอนที่ 4 การเริ่มนำระบบ "ลอยตัวเต็มที" มาใช้ ซึ่งในขณะนี้ยังประเมินระยะเวลาไม่ได้ แต่ในการนี้ของน้ำมันเตา อาจดำเนินการได้เร็ว

3. ผลกระทบของการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

หากราคาน้ำมันในตลาดโลกยังคงอยู่ในระดับปัจจุบันแล้ว ภายใน 3 เดือนของการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ราคาขายปลีกน้ำมันภายในประเทศจะลดลง ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงราคาขายปลีก

เบเชิน	ลดลง	1.50 - 1.90	บาท/ลิตร
ก๊าด*	ลดลง	1.00 - 1.50	บาท/ลิตร
ดีเซล*	ลดลง	0.90 - 1.00	บาท/ลิตร
เตา	ลดลง	0.30 - 0.40	บาท/ลิตร
ก๊าซธรรมชาติ	ลดลง	0 - 20	สต./กก.
ก๊าซหุงต้ม	ไม่เปลี่ยนแปลง		

* คำนึงถึงการปรับภาษีที่จะเสนอในเรื่องน้ำมันเบเชินไว้สารตะกั่วแล้ว

4. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

คณะกรรมการนโยบายปิโตรเลียม จึงใคร่ขอให้คณะกรรมการนโยบายแห่งชาติได้โปรดพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และอนุมัติในหลักการแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินการ ดังรายละเอียดในสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายไพจิตร เอื้อทวีกุล) รับผิดชอบดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและนำเสนอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติต่อไปด้วย
จึงขอพระคุณยิ่ง

ไพจิตร เอื้อทวีกุล

(นายไพจิตร เอื้อทวีกุล)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการนโยบายปิโตรเลียม